

Sisäministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkastuksesta vuosin 2024-2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Esityksen mukaan eräitä etuuksia ja rahamääriä, jotka on sidottu kansaneläkeindeksiin tai elinkustannusindeksiin, ei tarkistettaisi siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa säädetään tai elinkustannusindeksin muutosta vastaavasti vuosina 2024-2027. Esitys koskee myös kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain mukaista vastaanottorahaa ja käyttörahaa.

Vastaanottodirektiivin mukaan vastaanottorahan määrän tulee vastata jäsenvaltion omassa lainsäädännössään tai käytännössään kansalaisilleen vahvistetun riittävän elintason määrää. Vastaanottorahan määrä voi kuitenkin olla pienempi, erityisesti mikäli osa toimeentulosta myönnetään aineellisia hyödykkeinä. Vastaanottokeskuksen myöntämä taloudellinen tuki erotettiin vuonna 2011 voimaantulleessa vastaanottolaissa (746/2011) toimeentulotuesta. Vastaanottorahan suuruus asetettiin 70 prosenttiin toimeentulotuen perusosasta. Vastaanoton hyödykkeinä annettavan osuuden katsottiin tuolloin kattavan loput 30 prosenttia toimeentulotuen perusosasta. Tällä hetkellä vastaanottorahan perusosa on noin 60 % perustoimeentulotuen perusosasta. Koska hallituksen esityksessä ei esitetä indeksijäädystä toimeentulotukeen, tulee vastaanottorahan ja toimeentulotuen välinen ero kasvamaan edelleen.

Eroa tulee kasvattamana myös sisäministeriössä parhaillaan valmistelussa oleva, hallitusohjelman mukainen hanke, jossa vastaanottorahan määrä pienennetään perustuslain ja vastaanottodirektiivin sallimaan minimiin. Indeksijäädysten ja vastaanottorahan pienentämistä koskevan hankkeen yhteisvaikutus vastaanottorahan määrään ja asiakkaiden toimeentulon turvaan tulee olemaan merkittävä. Olisi tärkeää, että näitä kumuloituvia vaikutuksia tarkasteltaisiin yhtenä kokonaisuutena.

Viimesijainen toimeentulotuki ei kuulu jäädystyksen piiriin. Tätä voidaan pitää perusteltuna ratkaisuna. Esityksessä on tuotu esille, että sen vaikutuspiiriin kuuluvilla henkilöillä on ehdotetuista muutoksista riippumatta edelleen toimeentulotuen perusosan tason säilyttämisen ansiosta vastaava oikeus perustuslain 19 §:n 1 momentin mukaiseen viimesijaiseen suojaan kuin aiemminkin. Huomionarvoista on, että vastaanottoraha on yhtä lailla viimesijainen etuus kuin toimeentulotuki.

Vastaanottoraha on kansainvälistä suojelua hakevalle, tilapäistä suojelua saavalle ja ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntaa, myönnettävä viimesijainen etuus, eikä näillä henkilöillä ole oikeutta saada Kansaneläkelaitoksen myöntämiä muita sosiaalietuuksia tai toimeentulotukea.

Lisäksi kansainvälistä suojelua hakevan työnteko-oikeuteen sisältyy 3 tai 6 kuukauden karenssi riippuen siitä, onko henkilöllä voimassa olevaa matkustusasiakirjaa. Kansainvälistä suojelua hakevalle ei näin ollen ole yhtäläistä oikeutta työntekoon ja toimeentulon ansaitsemiseen kuin muilla esityksen vaikutuspiiriin kuuluvilla

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

henkilöillä. Indeksijäädytyksellä on edellä mainituista syistä vaikutusta erityisesti henkilöihin, joille myönnetään vastaanottorahaa.

Osastopäällikön sijaisena,
lainsäädäntöjohtaja

Riitta Koponen

Erytiasiantuntija

Tiina Järvinen

Liitteet

Jakelu STM Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedoksi

VN/20785/2023-SM-52

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: